

Nae Basarabeanu

Inițial, pe Nae Basarabeanu nu l-a numit nimeni în postul de bibliotecar al Teatrului Național, pe care l-a ocupat un lung șir de ani. De obicei, funcția creează organul, dar cu Basarabeanu s-a întâmplat invers.

Elev de conservator (el venise de la Craiova, unde taică-său era bărbier) a observat cum regizorii aveau prostul obicei să se dezintereze de textul piesei, după ce aceasta își făcuse „seria” (care deseori se limita la două-trei reprezentații). Obiceiul era prost, pentru că la o eventuală reluare, piesa trebuia din nou copiată (nu exista încă mașina de scris și copiatul cerea timp și cheltuieli).

Basarabeanu, înzestrat cu un spirit practic care nu l-a părăsit nicicând, s-a gândit, fără alt îndemn, să adune bielele texte abandonate. Cu cei mai rămăsese după vânzarea unor case părintești, a cumpărat pe cont propriu un dulap în care a adăpostit bielele piese. Cu trei texte a început, punând bazele bibliotecii.

Încredințat că lucru mare nu va face cu actoria, Basarabeanu s-a făcut bibliotecar, post oficializat cu timpul, întrucât corespundea unei reale dorințe.

Om cu nevoi puține, Basarabeanu avea o adevărată manie a călătoriei. Într-o dimineață l-a întâlnit Iancovescu într-un tramvai cu cai, ce tăia calea Victoriei, cobora pe Cimpineanu, spre gară:

- Încotro, nene Nae?
- Ciau-ciau! La Londra!
- Păi unde ți-e bagajul?
- Uite-l, aici. Ci-au, ciau, că pleacă trenul!

Într-adevăr, Basarabeanu avea într-un pachet o jumătate roată de cașcaval, gulere și manșete de cauciuc.

La înapoiere aducea din marile orașe vizitate bilete de teatru, de metro, fotografii de actori celebri (unele cu autografe) și nelipsitele floricele de la mormintul Margueritei Gauthier (Dama cu camelii), din cimitirul Père Lachaise. Le aranja frumos, le încadra, le atirna în bibliotecă și se mîndrea cu ele.

Nenea Nae, în străinătate fiind, își tipărea și cărți de vizită, pe care și le oferea ca „porte-bonheur”.

Și totuși, în capitala Franței, nenea Nae nu stătuse decît patru zile!

Devotat trup și suflet instituției, Basarabeanu a fost un patriot. Cînd, în 1917, armatele de ocupație germane au pus stăpînire pe Teatrul Național — pe sală, scenă, cabine, ateliere — într-un singur loc n-au putut pătrunde, în Biblioteca teatrului, unde se baricadaseră, înghesuind tablouri, mobilier și relicve, Nae Basarabeanu care a avut curajul să prindă pe ușă un bilețel: Verboten. Și nici un ocupant n-a pătruns în „cetatea” lui Basarabeanu.

Nebizuindu-se pe grija sau recunoștința urmașilor, nenea Nae și-a pregătit singur însemnarea cum că a trecut și el prin această lume. La cimitirul Sfînta Vineri stă scris pe o cruce, din ce în ce mai puțin descifrabil: „După ce am fost pe la Paris, Londra, Berlin, m-am oprit și aici. N. A. Basarabeanu”.

Nae Basarabeanu a fost un tip original, citeodată chiar prea original, dar el, în serviciul primei noastre scene, a îndeplinit un lucru folositor, o adevărată misiune culturală: a adunat texte de piese, colecții de afișe, a întocmit statistici, a ținut registre în care a însemnat zi de zi desfășurarea stagiunilor — toate acestea prețioase izvoare de informații.

I. M.